

Bilaga 8 Beskrivningar namngivna interventioner

Föräldraskapsstödsprogram med fokus på barns anknytning

Attachment and Biobehavioral Catch-up (ABC) och Attachment and Biobehavioral Catch-up Interventions for Toddlers (ABC-T) [1]

ABC är en anknytningsbaserad intervention som riktar sig till familjehemsföräldrar med placerade spädbarn. Interventionen fokuserar på flera vanligt förekommande och centrala problem hos barn som har upplevt bristfällig omsorg eller tidig vanvård. Den första interventionskomponenten hjälper omsorgspersoner att omtolka barnens beteendesignaler så att de kan erbjuda omsorg och trygghet även när barnet inte tydligt signalerar dessa behov. Interventionen syftar därmed till att hjälpa omsorgspersoner att ge omsorg och trygghet även när det inte känns instinktivt. Den andra interventionskomponenten avser därför att hjälpa omsorgspersoner att skapa en lyhörd, förutsägbar och varm miljö som främjar barnets förmåga till självreglering. Interventionen stödjer omsorgspersoner i att följa barnets initiativ och engagera sig i samspel med barnet med glädje. Den tredje interventionskomponenten syftar till att hjälpa omsorgspersoner att minska beteenden som kan vara påträngande och därmed överväldigande eller skrämmande för ett litet barn.

ABC-T är en version av ABC som har anpassats för barn i förskoleåldern. ABC-T syftar till att främja lyhörd omsorg och hjälpa små barn att utveckla trygga, organiserade anknytningar samt förmåga till självreglering. ABC-T har bytt namn och heter numera Attachment and Biobehavioral Catch-up Early Childhood (ABC-EC).

Foster Family Intervention (FFI) [2]

FFI är en intervention som är inriktad på att i början av en familjehemsplacering stödja familjehemsföräldrar att känna igen och på ett lyhört sätt bemöta den stress som barnet kan uppleva när det placeras i en ny familj. Interventionen vänder sig till familjehem som tar emot barn i förskoleåldern. Den bygger på principer från spädbarnspsykologi och anknytningsteori, psykoedukation, mindfulness-terapi och videobaserad interaktionsträning.

Det primära målet med interventionen är att förbättra och optimera relationen mellan familjehemsförälder och barn. Ett sekundärt mål är att hjälpa små barn att hantera stress och känslor genom att stödja familjehemsföräldrar att bättre förstå barnets behov och hantera utmaningar mer effektivt. Ur ett relationellt perspektiv syftar interventionen till att öka familjehemsföräldrarnas emotionella tillgänglighet, stärka deras föräldraförmåga och öka deras självförtroende. Genom detta är tanken att en trygg miljö skapas där barnet får möjlighet att utveckla strategier för att hantera stress.

Interventionen kallas ibland även Foster Carer–Foster Child Intervention (FFI).

Mentalization-based Treatment (MBT) [3]

MBT är en intervention som syftar till att stödja relationen mellan familjehemsförälder och placerat barn genom att utveckla familjehemsföräldrarnas reflekterande förmåga (explicit

mentaliserings). Interventionen rör familjehem med barn i ett brett åldersspann. Interventionen innehåller psykoedukation med fokus på anknytning och mentalisering hos barn som upplevt tidigare försummelse. MBT innehåller också familjeterapi med relationsinriktat arbete, anpassat efter varje familjehems specifika behov. Syftet är att hjälpa familjehemsföräldrar att förstå barnets behov och känslor, främja ett lyhört föräldraskap och hantera problematiska interaktionsmönster inom familjen. Därutöver ingår konsultationer med det professionella nätverket.

Interventionen benämns även Mentalization-based Therapy och Reflective Fostering.

Video-Feedback Intervention to Promote Positive Parenting and Sensitive Discipline for Foster Care (VIPP-FC) [4]

VIPP-FC är en anknytningsbaserad intervention som syftar till att förebygga och hantera små barns anknytningssvårigheter. Interventionen är särskilt utformad för att adressera de anknytnings-, känslor- och beteendemässiga utmaningar som ofta förekommer hos barn i familjehem. Sessionerna involverar både omsorgsperson och barn och använder videoinspelningar av samspelssituationer som grund för tematiska diskussioner i nästkommande session. Fokus ligger på att identifiera barnets signaler och förbättra omsorgspersonens lyhörddhet samt att lära ut metoder för lyhörd gränssättning.

Föräldraskapsstödsprogram med fokus på barns beteende

Fostering Changes (FC) Programme [5]

FC är en föräldrautbildning inriktad på att bygga positiva relationer mellan familjehemsföräldrar och deras placerade barn. Att uppmuntra barns positiva beteenden och sätta adekvata gränser ingår i FC. Interventionen innehåller inledningsvis veckovisa gruppssessioner och därefter stödgruppsmöten en gång per termin.

Fostering Futures (FF) [6]

FF är utvecklad som en förstärkt och anpassad version av The Incredible Years (IY) föräldrautbildningsprogram för skolåldern. Alla ämnen från IY är desamma men diskussionsinnehållet har modifierats för att passa kontexten av att vara familjehem. Ämnen för diskussion i FF fokuserar främst på att minska aggressivt, oföljsamt och oppositionellt beteende. FF innehåller dessutom specifikt framtaget material rörande ämnen som är relevanta för familjehemsföräldrar, såsom vanliga utmaningar för placerade barn, juridiska aspekter och multikulturella aspekter. Programmet ges i smågrupper under 12 veckor.

Parent-Child Interaction Therapy (PCIT; Brief/Extended) [7]

PCIT är en metod som syftar till att stödja föräldrar i att minska barns utagerande och trotsiga beteende. Interventionen fokuserar på att förändra föräldraskapsstrategier samt stärka samspelet mellan förälder och barn. PCIT integrerar komponenter från social inlärningsteori, anknytningsteori, generell utvecklingsteori, beteendepprinciper och traditionell lekterapi. I PCIT Extended ingår en påbyggnadsutbildning med fokus på föräldrastyrd interaktion för att ge föräldrar ytterligare strategier för beteendehantering vid kvarstående utmanande beteenden. Interventionen är också längre än i PCIT Brief.

Parent Management Training Oregon (PMTO) [8]

PMTO är en föräldrautbildning som syftar till att stödja och förbättra föräldraförmågan hos föräldrar till barn med svåra utagerande beteendeproblem. Programmet innehåller strategier för att hjälpa familjehemsföräldrar att minska auktoritärt föräldraskap (tvång och bestraffningar) gentemot barn och använda effektiva positiva föräldrametoder för att främja prosocialt beteende. Föräldrarna coachas i fem kärnkomponenter: uppmuntran till färdigheter, gränssättning, övervakning, positivt engagemang och problemlösning. PMTO ges i individuella familjesessioner.

Taking Care Triple P (TCTP) for foster parents [9]

TCTP är ett föräldrautbildningsprogram som syftar till att minska vanvård av barn och barns beteendeproblem. Det bygger på en folkhälsoinsats och är därför utformat för att kunna hjälpa stora grupper av människor. De fem grundläggande principerna som lärs ut till familjehemsföräldrar är: skapa en säker och stimulerande miljö, främja en positiv lärandemiljö, använda bestämd gränssättning, ha rimliga förväntningar och att ta hand om sig själv som förälder. Genom dessa grundprinciper lär sig föräldrar att engagera sig i ett positivt och stödande föräldraskap. TCTP är ett tillägg till sedvanlig familjehemsvård.

The Incredible Years (IY) parenting programme (De otroliga åren) [10, 11]

IY är en grupp program. En variant vänder sig till familjehemsföräldrar till barn med beteendemässiga och känslomässiga utmaningar. Programmet är utformat för att stärka föräldrafärdigheter, främja föräldrars engagemang i sina barns skolrelaterade erfarenheter, förbättra barns akademiska, sociala och emotionella förmågor samt minska beteendeproblem.

Co-parenting with The Incredible Years (IY) [12]

I denna variant av IY ges interventionen till familjehemsföräldrar och biologiska föräldrar tillsammans i gruppformat. Detta kompletteras med individuella sessioner för par av biologiska och familjehemsföräldrar där fokus ligger på kommunikation och samsyn.

Interventioner med fokus på barns skolgång och inläring

Foster Caregivers as Tutors (FCT) [13]

FCT är ett tutoringprogram som syftar till att stärka familjehemsplacerade barns skolrelaterade färdigheter genom att familjehemsföräldrar ger regelbundet och individanpassat utbildningsstöd i hemmet. Interventionen bygger på att familjehemsföräldrar utbildas i att arbeta med läsning, matematik och motivations- och beteendestöd, samt får tillgång till material med konkreta övningar och aktiviteter som kan anpassas efter barnens behov. Utbildningsstödet omfattar minst 2,5 timmar per vecka under 40 veckor och visst stöd ges till familjehemsföräldrarna under tiden interventionen genomförs.

Reading Together [14]

Reading Together är ett tutoringprogram som syftar till att stärka familjehemsplacerade barns läsförmåga genom att kombinera bokgävor till barnen med strukturerad parläsning med en familjehemsförälder i hemmet. Interventionen bygger på en modell där familjehemsföräldern fungerar som en aktiv läspartner och får konkret vägledning i hur läsningen kan stödjas

genom en handbok och webbaserade filmer (och i vissa fall utbildning). Interventionen pågår under sex månader.

Take Charge [15]

Take Charge är ett mentorsprogram som syftar till att främja självständighet och självbestämmande hos placerade ungdomar som lämnar samhällsvården och står inför en övergång till vuxenliv och självständighet. Deltagarna identifierar mål som är betydelsefulla för dem i denna övergång, till exempel att stärka skolprestationer. Take Charge är utformat för att kunna genomföras på ett flexibelt sätt, där mentorerna anpassar sig till deltagarnas komplexa behov. Programmet genomförs både i veckovisa individuella mentorskapsessioner och i glesare gruppbaseade workshops. Mentorerna använder sig av didaktiska metoder, erfarenhetsbaserade övningar samt relationsskapande aktiviteter för att stärka deltagarnas kapacitet inom områden som måluppfyllelse, utveckling av samarbetsrelationer och självreglering.

Teach Your Children Well (TYCW individuellt eller gruppbaseerat) [16-18]

TYCW är ett generellt tutoringprogram som syftar till att stärka barns färdigheter i läsning och matematik genom individanpassat och manualbaseerat utbildningsstöd baseerat på "direct instruction" (en strukturerad undervisningsmetod med tydlig modellering, övning och återkoppling). Programmet har använts för familjehemsplacerade barn med utbildade tutors, antingen familjehemsföräldrar eller frivilliga vuxna, där frivilliga ofta matchas med barnen. Interventionen har genomförts både individuellt i hemmet och gruppbaseerat utanför hemmet. TYCW omfattar noggrant planerade övningar i läsning och matematik samt beteendestödande inslag, såsom belöningsystem för att främja engagemang och positiva studievänor. Programmet varierar i omfattning från två till tre tillfällen per vecka under 15 till 30 veckor.

TutorBright Tutoring Program [19] [20]

TutorBright är ett generellt tutoringprogram som syftar till att stärka barns färdigheter i läsning och matematik genom individanpassat och manualbaseerat utbildningsstöd baseerat på "direct instruction". Programmet har använts för familjehemsplacerade barn med utbildade frivilliga vuxna tutors som matchas utifrån behov, geografiskt läge och gemensamma intressen. Interventionen har genomförts individuellt i hemmet. Programmet omfattar progression genom tio färdighetsnivåer i läsning och matematik och kan även inkludera läxhjälp i andra ämnen. Interventionen genomförs vanligtvis två gånger per vecka under ett läsår och omfattar upp till 50 timmars utbildningsstöd.

Behandlingsfamilj för yngre barn

Treatment Foster Care Oregon for preschoolers (TFCO-P) [21]

TFCO-P är en behandlingsmodell inom familjehemsvård med målgruppen barn i åldern tre till sex år. Interventionen är utformad för att utbilda och stödja familjehem i deras arbete med att skapa positiva miljöer och främja prosociala beteenden hos barn och konsekvent gränssättande för att hantera utagerande beteende. TFCO-P genomförs med ett behandlingsteam där familjehemsföräldrar får utbildning samt kontinuerlig handledning och stöd. Barnen får individuell färdighetsträning och deltar i en terapeutisk lekgrupp, medan ursprungsfamiljen erhåller familjeterapi. Modellen betonar konkret uppmuntran av prosocialt

beteende, konsekvent och icke-aggressiv gränssättning för att hantera problembeteenden samt noggrann tillsyn av barnet. TFCO-P bygger på ett utvecklingspsykologiskt ramverk där utmaningarna ses ur ett perspektiv av försenad mognad.

Tidigare namn på interventionen är The Early Intervention Foster Care Program (EIFC) och Multidimensional Treatment Foster Care Program for Preschoolers (MTFC-P).

Behandlingsfamilj för ungdomar

Treatment Foster Care Oregon (TFCO) [22]

TFCO syftar till att ge svårt problembelastade ungdomar vård i familjehem, i modellen benämnda behandlingsfamiljer, som är utbildade i beteendehantering. Modellen betonar vikten av att förebygga kontakt med andra ungdomar med kriminell bakgrund. TFCO ska därför ses som ett alternativ till placering på institution. Interventionen genomförs med ett behandlingsteam där behandlingsföräldrarna får utbildning samt kontinuerlig handledning och stöd dygnet runt vid behov. TFCO fokuserar på fem nyckelområden: en konsekvent och uppmuntrande miljö med positiv förstärkning, daglig struktur med tydliga förväntningar och specifika konsekvenser, hög grad av tillsyn, begränsad kontakt med problematiska kamrater och tillgång till prosociala kamrater samt en miljö som stödjer skolnärvaro och skolarbete.

Ett tidigare namn på TFCO är Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC).

Övriga interventioner med fokus på barns psykosociala situation

Family Finding [23]

Family Finding är ett program som syftar till att identifiera och engagera biologiska släktingar eller sociala nätverk, så kallade "fiktiva släktingar" som är betydelsefulla vuxna men inte biologiskt släkt, till ungdomar som har varit placerade lång tid i familjehem. Programmets mål är att stärka den unges känsla av samhörighet med sin familj samt att involvera familjemedlemmar eller andra viktiga vuxna i att utforma och genomföra en plan för ungdomens emotionella och juridiska trygghet. Family Finding är ett tillägg till sedvanlig familjehemsvård.

Fostering Healthy Futures (FHF) [24]

FHF är ett program för positiv ungdomsutveckling och är utformat för att främja hälsosamma beteenden och minska psykisk ohälsa samt riskfaktorer såsom substansbruk, skolrelaterad problematik och riskfyllda sexuella handlingar. Programmet har två delar; individuellt mentorskap och färdighetsbaserad gruppträning. Mentorskapet syftar till att ge känslomässigt och praktiskt stöd. Gruppträningen innehåller olika tekniker som syftar till att öva upp förmågor såsom känsloligenkänning, hantering av ilska, problemlösning och att lära sig om missbruk, kompistryck och hälsosamma relationer. FHF är ett tillägg till sedvanlig familjehemsvård.

Fostering Individualized Assistance Program (FIAP) [25]

FIAP innehåller en samordnad och individanpassad process för att tillhandahålla tjänster som möter behoven hos barn i familjehem och deras familjer. Målsättningen med FIAP är att nå varaktiga lösningar, det vill säga permanenta och stabila lösningar för barnet. Interventionen omfattar noggrann utredning följt av intensivt, individualiserat stöd som samordnas av en

samordnare (case manager). Målgruppen är misshandlade eller försummade barn mellan 7 till 15 år i familjehem och som har, eller är i riskzonen för att utveckla, beteendemässiga och emotionella problem.

Neighbor To Family (NTF) [26]

NTF syftar till att möjliggöra att syskon kan hållas samman i stabila placeringar inom familjehemsvården. Inledningsvis placeras syskonen tillsammans hos professionella familjehemsföräldrar som erhåller extra stöd och ersättningar (lön). Samtidigt bedrivs ett intensivt arbete för återförening med den biologiska familjen eller varaktiga lösningar som bevarar syskonens samhörighet. NTF tillämpar en teambaserad metod, där både familjehem och biologiska föräldrar inkluderas som en del av behandlingsteamet. Familjehemsfamiljer, biologiska familjer och barn erbjuds omfattande och intensiva insatser såsom individualiserad ärendehantering och kliniska insatser.

Promise [27]

Promise är en intervention som syftar till att underlätta för socialtjänsten att löpande individanpassa stödet till familjehemsplacerade barn, deras ursprungsfamiljer och familjehemsföräldrar. Det är en resursfokuserad och familjecentrerad intervention, där socialsekreterare ges större frihet att individanpassa stöd och insatser.

Referenser

1. Attachment and Biobehavioral Catch-up (ABC). [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.abcparenting.org/>
2. Andel HV, Post W, Jansen L, der Gaag RJV, Knorth E, Grietens H. Optimizing foster family placement for infants and toddlers: A randomized controlled trial on the effect of the foster family intervention. *Am J Orthopsychiatry*. 2016;86(3):332-44. Available from: <https://doi.org/10.1037/ort0000162>
3. Mentalization-Based Treatment (MBT) for Reflective Fostering. London: Anna Freud. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.annafreud.org/training/courses/mentalization-based-treatment-mbt-for-reflective-fostering/>
4. The new intervention: VIPP-FC. London: University College London (UCL). [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.ucl.ac.uk/brain-sciences/pals/research/clinical-educational-and-health-psychology/research-groups/nurturing-change-vipp-foster-care-study/new-intervention-vipp-fc>
5. Moody G, Coulman E, Brookes-Howell L, Cannings-John R, Channon S, Lau M, et al. A pragmatic randomised controlled trial of the fostering changes programme. *Child Abuse Negl*. 2020;108:104646. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104646>
6. Nilsen W. Fostering futures: A preventive intervention program for school-age children in foster care. *Clin Child Psychol Psychiatry*. 2007;12(1):45-63. Available from: <https://doi.org/10.1177/1359104507071055>
7. Parent Child Interaction Therapy (PCIT). PCIT. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.parentchildinteractiontherapy.com/>
8. Maaskant AM, van Rooij FB, Overbeek GJ, Oort FJ, Arntz M, Hermanns JMA. Effects of PMTO in Foster Families with Children with Behavior Problems: A Randomized Controlled Trial. *J Child Fam Stud*. 2017;26(2):523-39. Available from: <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0579-2>
9. Program Profile: Triple P: Positive Parenting Program. Washington: The National Institute of Justice's CrimeSolutions. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://crimesolutions.ojp.gov/ratedprograms/triple-p-positive-parenting-program>
10. Incredible Years. Wisconsin: County Health Rankings & Roadmaps. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.countyhealthrankings.org/strategies-and-solutions/what-works-for-health/strategies/incredible-years>
11. The Incredible Years. The Incredible Years. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.incredibleyears.com/>
12. Linares LO, Montalto D, Li M, Oza VS. A promising parenting intervention in foster care. *J Consult Clin Psychol*. 2006;74(1):32-41. Available from: <https://doi.org/10.1037/0022-006X.74.1.32>
13. Eiberg M, Scavenius C. Fostering educational prosperity: A randomized controlled trial of home tutoring in foster care. *Child Fam Soc Work*. 2023;28(3):774-87. Available from: <https://doi.org/10.1111/cfs.13003>
14. Connolly P, Sebba J, Winter K, Roberts J, Tah P, Millen S. The effectiveness of book-gifting programmes to enhance the reading skills of children in care: A randomised controlled trial of 'Reading Together' in England. *Child Youth Serv Rev*. 2023;153. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2023.107097>
15. Take Charge. The Evidence Portal, NSW Government. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://dcj.nsw.gov.au/content/dcj/evidenceportal/evidence-portal-home/our-evidence-reviews/youth-mentoring/evidence-informed-programs/take-charge.html#About0>
16. Flynn RJ, Marquis RA, Paquet MP, Peeke LM, Aubry TD. Effects of individual direct-instruction tutoring on foster children's academic skills: A randomized trial. *Child Youth Serv Rev*. 2012;34(6):1183-9. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2012.01.036>

17. Harper J, Schmidt F. Effectiveness of a group-based academic tutoring program for children in foster care: A randomized controlled trial. *Child Youth Serv Rev.* 2016;67:238-46. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2016.06.009>
18. Hickey AJ, Flynn RJ. A randomized evaluation of 15 versus 25 weeks of individual tutoring for children in care. *Child Youth Serv Rev.* 2020;109. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2019.104697>
19. TutorBright. TutorBright. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://tutorbright.ca/>
20. Hickey AJ, Flynn RJ. Effects of the TutorBright tutoring programme on the reading and mathematics skills of children in foster care: a randomised controlled trial. *Oxf Rev Educ.* 2019;45(4):519-37. Available from: <https://doi.org/10.1080/03054985.2019.1607724>
21. Treatment Foster Care Oregon for Preschoolers (TFCO-P). The California Evidence-Based Clearinghouse for Child Welfare (CEBC). [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.cebc4cw.org/program/treatment-foster-care-oregon-for-preschoolers/>
22. Treatment Foster Care Oregon. Social programs that work. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://evidencebasedprograms.org/programs/treatment-foster-care-oregon/>
23. Program Profile: Family Finding. Washington: The National Institute of Justice's CrimeSolutions. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://crimesolutions.ojp.gov/ratedprograms/family-finding>
24. Fostering Healthy Futures® for Teens (FHF-T). Denver: Fostering Healthy Futures. [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.fosteringhealthyfutures.org/programs/teen>
25. Clark HB, Prange ME, Lee B, Boyd LA, McDonald BA, Stewart ES. Improving Adjustment Outcomes For Foster Children With Emotional And Behavioral Disorders: Early Findings From A Controlled Study On Individualized Services. *J Emot Behav Disord.* 1994;2(4):207-18. Available from: <https://doi.org/10.1177/106342669400200403>
26. Neighbor To Family Sibling Foster Care Model. The California Evidence-Based Clearinghouse for Child Welfare (CEBC). [accessed Feb 23 2026]. Available from: <https://www.cebc4cw.org/program/neighbor-to-family/>
27. Unrau YA, Wells MA, Hartnett MA. Removing Barriers to Service Delivery: An Outcome Evaluation of a 'Remodelled' Foster Care Programme. *Adopt Foster.* 2004;28(2):20-30. Available from: <https://doi.org/10.1177/030857590402800204>